

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060208

DOM
2023-10-27
Stockholm

Mål nr
P 3390-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-02-28 i mål nr P 364-21, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. O.L.

2. R.N.

Ombud för 1 och 2: R.M.

Motpart

1. Miljö- och bygglovsnämnden i Götene kommun

2. K.S.

3. L.S.

SAKEN

Förhandsbesked för nybyggnad av ett enbostadshus och garage på fastigheten X i Götene kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen – som inte finner skäl att hålla syn – avslår överklagandet och yrkandet om ersättning för rättegångskostnader.

Dok.Id 1990426

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

O.L. och R.N. har yrkat att Mark-och miljööverdomstolen ska fastställa Miljö- och bygglovsnämndens i Götene kommun beslut att bevilja för-handsbesked för nybyggnad av ett enbostadshus och garage på fastigheten X i Götene kommun samt att K.S. och L.S. ska ersätta dem för deras rättegångskostnader. De har även yrkat att Mark- och miljööver-domstolen ska hålla syn på platsen.

O.L. och R.N. har anfört sammanfattningsvis följande. Området utgör inte brukningsvärd jordbruksmark, det finns inte några fornlämningar av särskilt värde på platsen, byggnationen skulle inte påverka friluftslivet i området och det har funnits motsvarande byggnader på platsen fram till för ca fem år sedan. De har i Mark- och miljööverdomstolen lämnat in ytterligare skriftligt underlag, bland annat ett utlåt-ande från Hushållningssällskapet Västra. I utlåtandet anges att marken i fråga har en mycket liten ekonomisk betydelse för lantbruket och dess låga avkastningsförmåga gör att den är av ringa betydelse för Sveriges självförsörjning av livsmedel. Markens betydelse som betesmark är begränsad och den har inga särskilt höga naturvärden.

Miljö- och bygglovsnämnden i Götene kommun har medgett ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Nämnden har anfört i huvudsak följande. Valet av permanent boendeplats stämmer väl överens med kommunens allmänna intresse av ökat invånarantal genom attraktiva boenden på Kinnekulle utifrån vad som anges i den fördjupade översiktsplanen om att enstaka byggnader kan tillåtas i andra lägen än i anslutning till bycentrum. Byggnationen är förenlig med natur- och kulturvärden på platsen och landskapsbilden påverkas inte negativt. Vatten, avlopp och el finns färdigt att koppla på vid byggplatsen. Den yta som länsstyrelsen har beviljat schakttillstånd för är inte att betrakta som brukningsvärd jordbruksmark.

K.S. och L.S. har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom och har anfört att förhandsbesked inte kan beviljas eftersom det är fråga om brukningsvärd jordbruksmark.

Mark- och miljööverdomstolen har inhämtat yttrande från **Länsstyrelsen i Västra Götalands län** angående markens beskaffenhet. Länsstyrelsen har anfört att länsstyrelsen bedömer att den aktuella jordbruksmarken är brukningsvärd. Den ingår i ett så kallat jordbruksblock, omfattande 5,33 hektar, och har under senare år använts som betesmark fram till och med 2021. Betesmarken ligger i anslutning till annan jordbruksmark, både åker och betesmark. Troligen har även denna mark tidigare någon gång brukats som åker.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har i beslut den 26 maj 2023 avslagit O.L.s och R.N.s begäran om syn med motiveringen att syn inte behöver hållas i målet med hänsyn till den utredning som finns. Det saknas skäl att nu göra en annan bedömning.

Mark- och miljödomstolen har funnit att åtgärden inte kan tillåtas på platsen och att förutsättningarna därmed inte är uppfyllda för att kunna bevilja ett positivt förhandsbesked. Länsstyrelsen har också numera tydligt angett att området utgörs av brukningsvärd jordbruksmark. Som mark- och miljödomstolen har konstaterat är den aktuella platsen inte utpekad i den fördjupade översiktsplanen som ett område lämpligt för för-tätning med bostäder. I likhet med mark- och miljödomstolen anser Mark- och miljööverdomstolen att det under sådana förhållanden inte finns skäl att ta i anspråk den brukningsvärda jordbruksmarken för att uppföra ett enstaka bostadshus. Det har inte heller i övrigt framkommit skäl att ändra mark- och miljödomstolens dom. Någon möjlighet att få ersättning från motparten för rättegångskostnader finns inte i denna typ av mål (se 5 kap. 1 § lagen [2010:921] om mark- och miljödomstolar varav framgår att 32 § lagen [1996:242] om domstolsärenden om rättegångskostnadsansvar inte ska tillämpas i mål som överklagas till mark- och miljödomstol). Överklagandet och rättegångskostnadsyrkandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark-och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Petra Bergman, referent, och Åsa Hanna samt tekniska rådet Inger Holmqvist.

Föredragande har varit Cecilia Lönnqvist.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-02-28
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 364-21

PARTER

Klagande

1. K.S.
2. L.S.

Motparter

1. O.L.
2. Miljö- och bygglovnämnden i Götene kommun
3. R.N.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 22 december 2019 i ärende 403-7650-2019, se bilaga 1

SAKEN

Förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus och garage på fastigheten X i Götene kommun

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut upphäver mark- och miljödomstolen Miljö- och bygglovnämnden i Götene kommuns beslut den 22 januari 2019 (MBN § 13, dnr MBN17/694).

BAKGRUND

På ansökan av R.N. beslutade Miljö- och bygglovnämnden i Götene kommun (nämnden) den 22 januari 2019 (MBN § 13, dnr MBN17/694) att ge förhandsbesked om att nybyggnad av enbostadshus och garage på fastigheten X kunde tillåtas.

Sedan beslutet överklagats och mark- och miljödomstolen i dom den 7 september 2020 (mål nr P 318-20) upphävt förhandsbeskedet, beslutade Mark- och miljööverdomstolen i dom den 27 januari 2021 (mål nr P 10443-20) att undanröja-mark- och miljööverdomstolens dom och återförvisade målet för fortsatt handläggning.

YRKANDEN M.M.

K.S. och L.S. har yrkat att nämndens beslut om positivt förhandsbesked ska upphävas och har anfört i huvudsak följande.

R.N.s sambo O.L. startade en firma (bilreparationer) mindre än en månad innan ansökan om förhandsbesked. Detta har man mörkat genom att ansökan bara står i R.N.s namn. Ska alla som bluffar och ljuger få sin vilja igenom?

Den tilltänkta fastigheten ligger inom ett Natura 2000-område (hela Kinnekulle). Dessutom omges fastigheten av naturreservat med värdefull och skyddsvärd natur. Naturreservat Punkt 12 Västra Götaland. Skagen: odlingslandskap med stenmurar, betesmarker, slätteräng och åkrar. Genom sydvästra delen av reservatet går en mindre åsrygg, en "drumlin". Miljöbalken ställer stora krav på bevarande av naturen och speciellt i så skyddsvärd natur. Det är länsstyrelsen som myndighet som ska övervaka att alla miljöaspekter bevakas. Man har Natura 2000-område, natur-reservat och miljöbalken att ta hänsyn till. Det finns ju en anledning till detta, de är till för att skydda och bevara skyddsvärd natur.

Länsstyrelsen skriver att bostadshus med ett större garage inte utgör ett främmande inslag i jordbruksbygd. Det är ju dock befintlig byggnation. Här är det frågan om nybyggnad av en kommersiell bilverkstad med tillhörande bostad. Det är fråga om

ett mycket stort bostadshus och ett garage/verkstad med plats för ca 20 bilar. O.L. är rallyförare. Det kommer att bli mycket buller och avgaser från den till-tänkta fastigheten. Det kommer att bli väsentligt ökad trafik på de smala vägarna på Kinnekulle. En stor bilverkstad kommer att medföra ett väsentligt ökat trafikflöde. De kommer att störas i mycket hög grad då fastigheterna i Skagenområdet mestadels består av fritidshus. Ska man inte kunna sitta ute i trädgårdsmöblerna utan att störas av buller från bilverkstad och avgaser från bilar? Rallybilar är knappast några elbilar. Sedan är det störande ljud och avgasutsläpp från bilverkstaden. Den till-tänkta fastigheten kommer med dessa enorma byggnader att förstöra utsikt och miljö av mycket skyddsvärd natur och förpesta hela Skagen med tillhörande befintliga fritidshus.

Länsstyrelsen skriver att det kan bli vissa olägenheter för dem. Man har inte tagit någon som helst hänsyn till de fritidsboende som har funnits långt innan Natura 2000 kom till. Länsstyrelsen har inte beaktat bevarandedirektivet enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet. Det verkar inte som det finns något skydd överhuvudtaget för natur och miljö på Kinnekulle!

Beslutet är hafsigt och bristfälligt utfört och betydande miljöaspekter och betydande miljöpåverkan har inte beaktats.

R.N. och O.L. har anfört i huvudsak följande.

Till största del har de redan i ett tidigare överklagande besvarat de argument som K.S. och L.S. angivit även denna gång. De har inte ansökt om att anlägga en bilverkstad på den tilltänkta fastigheten då O.L. inte driver en bilverkstad. Han arbetar heltid som industrimekaniker. Både hus och garage kommer byggas privat och har således inget att göra med hans F-skattsedel. Påståendena att han kör rally är en ren lögn; han har aldrig ägnat sig åt det på någon nivå. De har varken försökt mörka hans F-skattsedel, eller ansökt i enbart R.N.s namn. Ansökan gjordes i bådas namn.

Argument som grundar sig i Natura 2000, naturreservat, geologiska värden, miljöaspekter etc. avser de inte att yttra sig i då det är länsstyrelsen som besitter den kompetensen. De är helt på det klara med de riktlinjer de fått av länsstyrelsen och har inte några planer eller tankar på att frångå dem.

Varken buller, avgaser eller trafik kommer att öka väsentligt på Kinnekulles vägar av att de bosätter sig där. K.S. och L.S. bör inte störas i någon högre grad, särskilt då de dessutom bara är fritidsboende och inte permanentboende. Skagenområdet består inte av mestadels fritidshus.

Deras bostadshus och garage kommer inte att förstöra någon utsikt då buskar/sly/överväxta träd redan skymmer K.S. och L.S.s eventuella utsikt åt söder.

Att de skulle komma att "förpesta" hela Skagen är ett subjektivt påstående och uppfattas som rent förtal då de pratat med alla andra grannar som bara gett dem positiva tankar kring byggnationen.

DOMSKÄL

Förutom de bestämmelser som framgår av länsstyrelsens beslut är 2 kap. 6 § andra stycket plan- och bygglagen (2010:900), PBL, tillämplig. Av bestämmelsen framgår att ett bebyggelseområdes särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

Vidare får enligt 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken (1998:808), MB, bruksningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Mark- och miljödomstolen bedömer, även om motiveringen är mycket knapphändig, att länsstyrelsen får anses ha prövat förhandsbeskedet även mot dessa bestämmelser. Domstolen ser därför inget skäl till återförvisning av ärendet.

För byggnation aktuellt område är utpekad riksintresse enligt såväl 3 som 4 kap. MB och utgör även del av Natura 2000-område. I kommunens plan Kinnekulle 2030 Fördjupning av översiktsplanen och tematisk fördjupning för LIS-områden inom hela Götene kommun, anges (s. 58) att åretruntboendet kan utvecklas genom förtätning med enstaka hus och enstaka mindre grupper, i första hand i befintliga byar. För delområde 6 anges (s. 116) att viss förtätning med enstaka hus bör kunna ske i det s.k. Skagenområdet. Fyra områden utpekas som lämpliga för förtätning med bostäder. Den aktuella platsen är inte utpekad.

Inte heller är det så att intresset av att uppföra det aktuella enbostadshuset med garage kan ses som ett sådant väsentligt samhällsintresse som gör att det finns skäl att ta i anspråk den brukningsvärda jordbruksmarken.

Vad gäller frågan om hänsyn till EU:s art- och habitatdirektiv konstaterar domstolen att det saknas underlag för att kunna bedöma om den föreslagna åtgärden kan tillåtas med hänsyn till bestämmelserna i artskyddsförordningen (2007:845).

Sammanfattningsvis är alltså bedömningen att den i målet aktuella åtgärden inte kan tillåtas på platsen. Förutsättningarna är därmed inte uppfyllda för att kunna bevilja ett positivt förhandsbesked. Överklagandet ska därför bifallas på så sätt att nämndens beslut om beviljat förhandsbesked ska upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 21 mars 2022.

Susanne Lindblad

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Lindblad, ordförande, och tekniska rådet Helena Carling. Föredragande har varit beredningsjuristen Jennifer Onäng.